

omedelbarligen sammankallas, sedan nödiga lagförslag hunnit af Kejs. Senaten utarbetas, samt att han yttrat den åsigt, att deras »snara sammankallande» numera ensamt beror på Utskottets och Senatens verksamhet. Af det goda i verlden har menniskan aldrig för mycket; och med rätta har sagde försäkran väckt glädje. Det hade dock icke bort vara för någon tänkande fördoldt, att Utskottets sammanträdande skulle »göra landtdagens sammankallande snart och säkert»; hvilken åsigts rättighet derföre i Litteraturbladet upprepadt blifvit yrkad. Landtdagens snara sammankallande måste nemligen anses för säkert – om Utskottsledamöterna så vilja; ty det står visst ännu i deras 10
makt att förminska säkerheten. Dertill behöfves endast en tillräcklig portion af det från andra håll rekomenderade misstroendet och af detta dikterade tillgöranden. Att likväl Litteraturbladet fortfarande rekomenderar en annan väg, torde numera icke förefalla så besynnerligt. Visar utgången, att misstroendet bringar fäderneslandet lycka – ja då har Litteraturbladet haft orätt, och ett svårare misstag har då aldrig fallit mig till last. Men ännu lärer ingen kunna påstå, att händelserna bevisat för ett sådant misstag. Jag vet tvärtom, att framtiden ytterligare skall visa, på hvilken väg ändamålet vunnits och 20
vinnes.

Vän J. V. S.

37 FÖRKLARING.

Finlands Allmänna Tidning n:o 295, 18. XII 1861

Då Finlands Allmänna Tidning i ett antal nummer innehållit hvarje-handa domslut öfver Litteraturbladet och dess utgifvare, torde kanske 30
en plats benäget lemnas äfven åt det följande. Jag anhåller ödmjukast härom, emedan en förklaring i Litteraturbladet kommer till så få läsare. Och jag ber om förlåtelse för denna förklarings vidlyftighet. Man kan icke bevisa med lika få ord, som man utan bevis kan döma och fördöma.

Sagde domslut angå i främsta rummet en polemik mellan Helsingfors Tidningar och Litteraturbladet.

Denna polemik har icke varit en bevisning för och mot olika åsigheter. Helsingfors Tidningar hafva visserligen angripit några i Litteraturbladet 40
yttrade åsigheter; men Litteraturbladet har icke besvarat detta angrepp.

Orsaken är, att undertecknad, Litteraturbladets utgifvare, redan för två år tillbaka afsagt sig all skriftvexling med Hr A. Schauman, H:fors Tidningars redaktör under innevarande år. Hr. A. S. visste det väl, att intet svar eller försvar mot någon hans kritik skulle i Litteraturbladet följa.

Men H:fors Tidningar hafva påbördat *Litteraturbladet en åsigt*, hvilken jag aldrig hyst, och hvilken i Litteraturbladet aldrig blifvit yttrad. Och då den och dess framställande vore för mig på det högsta 50
vanärande, har jag funnit mig nödsakad bestrida sanningen af H:fors Tidningars hithörande föregifvanden.

Den s. k. polemiken har alltså bestått *endast och allenast* deri, att Litteraturbladet förnekat sig hafva innehållit de yrkanden, H:fors Tidningar tillagt detsamma; medan sistnämnda blad icke allenast *icke* återtagit sin anklagelse utan till densamma tillagt nya, lika nedsättande

beskyllningar.

Endast härom har i denna polemik från Litteraturbladets sida varit fråga, *icke alls* om försvarandet af några åsiger och läror.

Att så förhåller sig, se här bevisen.

Litteraturbladet N:o 5, som utdelades den 6 Juli, innehåller en artikel: »Finska förhållanden och Svenska pressen.»

Åbo Underrättelser, ett blad, som i årtal utmärkt sig genom hvarjehanda kränkande tillmälen mot undertecknad, funno sig äfven af denna artikel föranlåtna underrätta allmänheten, att jag i densamma
10 »fränkänt Finland obestridliga politiska rättigheter», att Litteraturbladet äfven i öfrigt bevisat »Österländska sympatier» o. s. v.

Genom Finsk hand reproducerades anförda beskyllning i Svenska bladet, Dagligt Allehanda, och öfvergick vidare till Aftonbladet. I dessa båda blad citerades Åbo Underrättelser som auktoritet, och i båda utmålades jag under ytterligare sanningslösa tillägg såsom en fäderneslandets dyrbaraste intressen förrådande, politisk affälling.

Historien fortplantades af ett stort antal Svenska blad och öfvergick vidare till flera Tyska såsom Börsenhalle, Nationalzeitung m. fl.

I N:o 85 för den 23 Juli började H:fors Tidningar och fortsatte
20 genom sex nummer »Bref till en vän på landet» angående samma Litteraturbladets artikel.

Med hvad dessa bref i öfrigt innehålla, har Litteraturbladet icke befattat sig. Endast en anklagelse, som inhålles i femte brefvet (N:o 95 d. 13 Aug.), var jag i anseende till dess vanärande beskaffenhet förpligtad att tillbakavisa.

I Litteraturbladsartikeln förekomma följande ord: » – att i fredstraktaten Finland afträddes såsom en för framtiden med Ryska riket förenad provins –». Dessa ord hafva der ingen annan betydelse, än att Finland under Svenska väldet var en provins och som sådan 1809
30 afträddes. Traktaten förmåler, att de landsdelar, som afträddes, skulle »under full eganderätt tillhöra Kejsaredömet Ryssland och förblifva dermed införlifvade.» Det är dessutom klart, att Sverge icke kunde afträda »staten» Finland, som under Svenska väldet icke existerade. Litteraturbladets anförda ord voro ställda till ett Svenskt blad och i ett sammanhang, som åsyftade att visa, att Finland sjelf gjort sig till, hvad det i politiskt hänseende nu är; hvarföre det tillades: »Från denna början, som långtifrån innehåller ens ett löfte om Finlands närvarande statsform, har denna utvecklats sig».

På samma ställe i Litteraturbladet anföres, att det politiska medvetandet i Finland hittills varit så osäkert, att landet ännu i den 1859 af
40 Herr Palmén utgifna »Juridisk Handbok» förklaras vara en provins.

Nu erinra sig H:fors Tidningar, att just Litteraturbladet vid anmälan af sagde bok (L.Bl. 1859 N:o 10) »med de mest slående bevis, hemtade från en mängd olika statsakter» vederlade dess uppfattning. Det bevisades nemligen i sagde anmälan, att Finland är en i det inre sjelfständig stat. H:fors Tidningar äro rättvisa nog att tillägga: att man sålunda »åtminstone en gång i eget lands tryck haft glädjen läsa» något om »Finlands statliga förhållanden.»

Det är nu härom H:fors Tidningar (N:o 95) säga: »*Det var då!*»

Deremot uppfattas Litteraturbladets i N:o 5 d. å. anförda ord om fredstraktaten så, som skulle jag numera påstå, att Finland i sjelfva
50 verket är en provins och »till stöd för denna uppgift» nu åberopa uppfattningen i den nämnda boken såsom riktig. H:fors Tidningar utropa: »*Det är nu!*»

Sedan tillägges: »För att icke förfalla i en dylik minneslöshet» som

Litteraturbladet, »låtom oss genomgå alla möjliga hithörande tillgängliga statsakter och handlingar.» Derpå citera H:fors Tidningar *mot* Litteraturbladet ett antal statsakter, äfven dem, hvilka Litteraturbladet anfört mot uppfattningen i »Juridisk Handbok.»

H:fors Tidningar hade att välja mellan denna falska tolkning af en mening i Litteraturbladet, hvilken sålunda tolkad står i strid med andra yrkanden äfven i samma artikel, der meningen förekommer, och mellan den tidigare utförliga bevisningen för Finlands politiska berättiganden såsom en i det inre sjelfständig stat. Jag vill tiga om vittnesbördet af hela mitt lifs verksamhet. Men jag ber läsaren besinna, att anklagelsen innebär, att jag skulle yrkat, att Alexander I:s, att Nicolai I:s, att Alexander II:s thronförsäkringar icke äro till, att Finland icke eger någon grundlag eller att denna ingenting gäller. H:fors Tidningars redaktion valde sagde tolkning, som utgör en anklagelse. Anklagelsen lyder på ett politiskt affall och, hvad mera är, på ett, som innebär det nesligaste fosterlandsförräderi. 10

Denna är anklagelsen. Det är endast den och på den följande lika nedsättande beskyllningar, jag afvisat. Polemiken har icke angått något annat.

Svaret till denna af Åbo Underrättelser, de Svenska bladen och H:fors Tidningar uppställda anklagelse läses i Litteraturbladet N:o 7. 20

I detta svar nämnas icke ens H:fors Tidningar vid namn. Deras tillhörande endast påpekas i följande ord: »En annan tidning i eget land har följt det lockande exemplet» (Åbo Underrättelsers), »ehuru mindre öppet i sina påståenden, likväl mot oss(!) citerande de offentliga handlingar, som innehålla monarkernas afgifna försäkringar om bibehållandet af Finlands grundlag.»

I öfrigt var försvaret hufvudsakligen rigtadt emot Dagligt Allehanda. Jag förklarade särskildt de antastade orden om fredstraktaten och om Hr Palméns bok, bevisande, att den gjorda tolkningen af desamma är oberättigad. Jag tillade: »äfven om någon otydlighet skulle funnits i våra ord, ger undertecknads offentliga uppträdande någon hederligt tänkande anledning misstänka, att han kunde förneka sitt fäderneslands politiska berättigande såsom en i det inre sjelfständig stat»? 30

Härtill svara H:fors Tidningar i ett sjunde bref (N:o 112): att Litteraturbladet i den ifrågavarande artikeln (»Finska förhållanden och Svenska pressen»): »med kallt beräknade konstgrepp, med användande af förvillande halvesanningar» – »sökt göra sin åsigt gällande och påtruga andra sin öfvertygelse.»

H:fors Tidningar återtaga alltså icke anklagelsen. *Det har icke heller senare skett.* De upplysa icke sin publik om den förklaring, jag afgifvit öfver Litteraturbladets falskt tolkade ord. *Det har icke heller senare skett.* De upplysa icke ens sina läsare om, hvilken H:fors Tidningars anklagelse det är, som Litteraturbladet söker afvisa. *Det har icke heller senare skett.* 40

Nej – H:fors Tidningar lägga till anklagelsen den nya vanhedrande beskyllningen, att jag afsigtligt sökt föra allmänheten bak ljuset »genom kallt beräknade konstgrepp» o. s. v.

Den förra anklagelsen var den, att jag skulle ombytt tänkesätt rörande mitt fäderneslands politiska ställning, numera förnekande dess konstitutionela berättiganden; den senare är en lika vanärande angående min moralitet. 50

Det är detta H:fors Tidningars beteende, allmänheten eger att bedöma. Det är endast och allenast detta beteende, hvarom Litteraturbladet talat. Någon annan polemik har från dess sida icke blifvit förd

mot H:fors Tidningar.

Det var först härefter Litteraturbladet i N:o 8, som utdelades d. 2 oktober, räknade H:fors Tidningars redaktör bland dem, som anfallit Litteraturbladet med osanning och smädelse.

Alla de opinanter, som offentligen prisat H:fors Tidningars beteende, hafva gjort sig solidariska deri – om de icke gitta visa, att, hvad här ofvan om och ur H:fors Tidningar anförts, är falskt.

De opinanter åter, som förmenat, att båda bladen förgått sig med anledning af stridiga »åsigter», bevisa, att de icke veta, hvarom fråga varit.

H:fors Tidningar hafva visserligen, i stället för att upplysa derom, att Litteraturbladet endast tillbakavisat sagde anklagelser, föregifvit, att striden gällt »åsigter», »sanningen af ett i Litteraturbladet yttradt ord» (N:o 116), »fosterlandets högsta lifsfrågor» (N:o 138) o. s. v. Men detta är allt falskt.

De, som repetera det, de hjälpa till att förvilla allmänheten.

I H:fors Tidningar n:o 135 säges, att Litteraturbladet »utöser den vanhederliga beskyllningen» mot H:fors Tidningar, att dessa icke formligen underrätta sina läsare derom, »att Litt.bladet återtagit och förklarat sina bekanta tvetydiga yttranden om Finlands politiska berättiganden.» Först här omtalas d. 16 November, hvad som stod att läsa i Litteraturbladet n:o 7 d. 3 September. Men det åtföljes af den osanning, att Litteraturbladet skulle »återtagit» sagde yttranden. H:fors Tidningar hafva alltså haft rätt! Litteraturbladet har förnekat Finlands politiska berättiganden. Men det har återtagit förnekelsen. Detta insinuera H:fors Tidningar – men deri begagna de blott osanningens vapen. Litteraturbladet *har aldrig återtagit* sina yttranden.

På sitt sätt hafva H:fors Tidningar äfven eljest fortfarande uppehållit anklagelsen. I samma n:o 135 jemföres undertecknad med »Frans II», de trenne, som på H:fors Tidningars uppmaning i frågan uppträdde, vittnande, att bladets smädande ord behöfde förklaring, jemföras med Frans II:s »trogna insurgenter och stråtröfvere.» Och då de aktade män, hvilkas adress läses i Finl. Allm. Tidning N:o 272, ogillade H:fors Tidningars beteende såsom en »denonciation», heter det i N:o 138, att Finska tidningspressen är »en press, der den absoluta enväldsmakten uppbares af den allmänna rösten.»

Alltså: H:fors Tidningar hafva försvarat Finlands konstitutionela berättiganden *mot Litteraturbladet*, som förnekat dem! Detta är H:fors Tidningars sista ord!

Denonciation betyder angifvelse, sann eller falsk. Men språkbruket har gifvit ordet företrädesvis betydelsen af politisk angifvelse. Det anses i alla länder för skamligt, att denoncera en person hos en regering. Men det är i sjelfva verket lika skamligt, att denoncera inför allmänhetens domstol – om anklagelsen är sanningslös.

En sådan anklagelse hafva Helsingfors Tidningar rigtat mot Litteraturbladet. Att bevisa dess sanningslöshet, har varit enda föremålet för Litteraturbladets polemik.

Beror fäderneslandets väl derpå, att undertecknad skall anses för en fäderneslandet förrådande politisk affälling – då hafva Helsingfors Tidningar, såsom de försäkra, fört talan för »fosterlandets högsta lifsfrågor.»

Men de aktade män, som förklarat sin ovilja öfver, att H:fors Tidningar denoncerat, de äro *de enda* bland de många opinanterna, som visat sig veta, hvarom fråga varit.

Deras namn med *Elias Lönnrot's* i spetsen äro flere inskrifna i

Finlands historia. Det ovärdiga sätt, hvarpå man mot dem uppträdt, skall Finland engång döma.

Att deremot menniskor, hvilkas tillvaro hittills varit en hemlighet för världen, tro *sitt* namns underskrift gälla i stället för bevis, är vittnesbörd nog för värdet af deras domslut. Att de taga parti *för* denonciationen torde i de flesta fall få tillräknas deras okunninghet om, hvad de försvara.

De skola säga: men Litteraturbladet har begagnadt hårdare ord! Ja. Men när H:fors Tidningar sade: »Det var *då*» – »Det är *nu*», biträdde bladet de värde Finnar, hvilka gjort mitt namn vanäradt i flera riken inför de få, som känna det, och inför de tusendetal, som icke känna det, men lägga det till frihetens fienders. De hafva lyckats dessa herrar. Deras ihärdiga vägran att återtaga anklagelsen har försäkrat deras bemödanden om framgång. Och jag finner, att de icke äro få, som häri ännu understöda dem. Den, som är sådana bemödandens föremål, försvarar sig icke med köld och kan i sina anklagare icke se hederliga män.

J. V. S.

38 OM UTSKOTTETS VERKSAMHET.

Litteraturblad n:o 12, december 1861

Då dessa rader komma i dagen, har Utskottet sammanträdt och börjat sina arbeten.

Vi hafva från första stund, det sammankallades, tryggt oss dervid, att fyratioåtta män, valda af landets fyra stånd och af Universitetet, huru helst Utskottets ställning och uppdrag skulle gestalta sig, skola besitta den patriotism, den insigt och klokhets, att deras tillgöranden aldrig kunde lända landet till förderf och sätta dess konstitutionela berättiganden i fara.

Men vi hafva också snart sagdt från första stund kommit till den öfvertygelse, att ingen afsigt funnits att bringa Utskottet i en ställning, som kunde göra dess verksamhet vådlig, och att derföre från Regeringens sida allt skulle göras, som kunde aflägsna en sådan våda. Detta har numera skett genom de förordnanden, som närmare bestämt arten af denna verksamhet. Och om än vid ett eller annat ordalag i dessa kunnat önskas mera bestämdhet, är dock genom dem det väsentliga afgjort, att Utskottet är endast en förberedande komitté, som har att yttra sig öfver, hvad K. Senaten föreslagit böra till Landtdags pröfning och hörande öfverlemnas.

Hvilken väg än Utskottet väljer, vi ämna icke sätta våra åsichter mot dess, såsom skulle vi tro oss besitta en insigt, hvilken i Utskottet saknas. Men öfvertygelserna äro och måste vara mångahanda, desto mera ju mera nytt det är, att personer utom styrelsens krets kallas att yttra sig i frågor af så stor vikt för fäderneslandet. Man kan alltså på grund af olika åsichter resonnera öfver, hvad som skett, hvad som möjligen varit det bättre. Men det gjorda kan icke göras ogjort; och hvars och ens pligt är derföre, att icke förnöja sig i gagnlösa protester och anklagelser, utan att söka vända det skedda till det bästa gagn, det möjligen kan medföra. Ur sådan synpunkt skola vi uppfatta äfven Utskottets tillgöranden. Men till vidare ligga dessa i framtidens dunkel; och vår betraktelse kan fritt röra sig i möjligheternas rike framställande, hvad som i vår tanke bort ske.